



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 314/2019-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojмира Mamojku (sudca spravodajca) v konaní o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Margita Lonská, s. r. o., Kalinčiakova 25, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Margita Lonská, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 200/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 200/2010 porušené bolo.

2. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom jedentisíc eur), ktoré je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Prešov je povinný obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] nahradiť trovy konania v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiatjeden centov) na účet Advokátskej kancelárie JUDr. Margita Lonská, s. r. o., Kalinčiakova 25, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 314/2019 z 20. augusta 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 200/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“). V časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cob 62/2016 ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Sťažovateľka uviedla, že na základe ňou podanej žaloby sa 23. júla 2010 začalo súdne konanie na Okresnom súde Bratislava III, odkiaľ bola vec postúpená na okresný súd, kde sa vedie konanie pod sp. zn. 21 Cb 200/2010. Žalovaným v tomto konaní je obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]. Predmetom sporu pri začatí konania

bola žaloba o vydanie vecí – 30 ks hokejových dresov označených ako „hokejové dresy Sparta“, ktoré mali v danom čase hodnotu 33 000 Sk. V čase podania žaloby tieto hnutelné veci ešte existovali, a preto sťažovateľka svoje právo uplatňovala reinvindikačnou žalobou.

3. Do dispozície sťažovateľky sa 29. septembra 2011 dostala informácia, že dresy už neexistujú. Táto objektívna skutočnosť sťažovateľke pri podaní žaloby známa nebola. Na základe uvedenej informácie vyzval okresný súd 30. novembra 2011 sťažovateľku, aby špecifikovala petit, čo zrealizovala podaním doručeným okresnému súdu 9. januára 2012, v ktorom uviedla, že vzhľadom na objektívne skutočnosti, ku ktorým prišlo v priebehu tohto konania, trvá na pôvodnom návrhu (teda uplatňuje reinvindikačnú žalobu ako ochranu oprávneného vlastníka), ale vzhľadom na neexistenciu vecí namiesto ich vydania požaduje relatívnu náhradu v sume 33 000 Sk (1 095,45 eur). Okresný súd predmetné podanie sťažovateľky posúdil ako zmenu petitu a vydal uznesenie č. k. 21 Cb 200/2010-62, čo bolo podľa názoru sťažovateľky nesprávne právne posúdenie a nesprávny procesný postup okresného súdu.

4. Následne sa ďalej viedlo konanie o zmenenom petite, pričom od podania žaloby v júli 2010 až do júna 2012 v tejto veci nebolo nariadené žiadne pojednávanie. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo až 14. júna 2012 a bola na ňom vypočutá sťažovateľka, prednesený žalobný návrh a jeho odôvodnenie. Od začiatku súdneho konania sa postoj sťažovateľky nezmenil, s výnimkou uplatnenej relatívnej náhrady. Z hľadiska dôvodnosti žaloby sťažovateľka vníma spor ako skutkovo jednoduchý, v ktorom nie je potrebné vykonávať znalecké dokazovanie ani iné časovo náročné procesné úkony, rozhodnutie sporu závisí od právneho posúdenia veci. Pojednávanie konané 14. júna 2012 okresný súd odročil na neurčito s výzvou sporovým stranám na predloženie návrhov na dokazovanie. Sťažovateľka iné návrhy na dokazovanie nemala. Pojednávanie nariadené na 20. november 2012 bolo na žiadosť sťažovateľky odročené pre práceneschopnosť, čo bolo riadne zdokladované. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo až po dvoch rokoch, teda 13. marca 2014, na ktorom bola vypočutá jedna svedkyňa – pani [REDAKOVANÉ], ktorá vypovedala k skutočnosti o časovom údají zničenia dresov. Na tomto pojednávaní okresný súd okrem vypočutia svedkyne nevykonával žiadne iné procesné úkony a opäť odročil pojednávanie na neurčito s tým, že sporové strany uvedú prípadné návrhy na ďalšie dokazovanie a finálne

stanoviská k veci. Sťažovateľka opäť postupovala bezodkladne a zaslala okresnému súdu svoje stanovisko k veci (opäť nemenné) s tým, že dokazovanie bolo uspokojivo vyčerpané, a žiada o rozhodnutie vo veci. Okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie na 19. november 2015, na ktorom vyhlásil prvé meritórne rozhodnutie vo veci – rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že okresný súd okrem listinných dôkazov, prednesov sporových strán, spisového materiálu paralelného sporu – dva rozsudky a jednej listiny („záznam z likvidácie dresov“) vypočul jednu svedkyňu a žiadne iné dokazovanie nevykonal. Nejde teda o spor, ktorý by vyžadoval časovo náročné dokazovanie, ktoré by mohlo byť dôvodom na trvanie sporu. Rozhodnutie okresného súdu záviselo od posúdenia právnej otázky premlčania.

5. Rozsudok okresného súdu z 19. novembra 2015 okresný súd doručil sťažovateľke až 15. júna 2016, teda po uplynutí siedmich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia. Proti rozsudku okresného súdu z 19. novembra 2015 podala sťažovateľka včas odvolanie. Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Cob 62/2016 z 27. októbra 2017 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Odvolacie konanie trvalo jeden rok a štyri mesiace. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľke doručené 22. januára 2018, teda tri mesiace od jeho vyhlásenia. Sťažovateľka preto zastáva názor, že prierahy vznikli nielen v konaní vedenom na okresnom súde, ale aj v konaní na krajskom súde. Sťažovateľka tiež poukazuje na skutočnosť, že od rozhodnutia o odvolaní sa vec opätovne nachádza na okresnom súde a dosiaľ nebola rozhodnutá, hoci pokyny odvolacieho súdu voči okresnému súdu boli pomerne jasné a zrozumiteľné.

6. Sťažovateľka sa tiež domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur, ktoré odôvodňuje predovšetkým dĺžkou časového obdobia, ktoré uplynulo od začatia konania, ktoré trvá už deväť rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Ďalej dôvodí, že nejde o vec, ktorá by bola natoľko skutkovo alebo právne zložitá, a tiež tým, že v konaní vždy postupovala vo vzťahu k súdu promptne a bez prierahov. Sťažovateľka tiež vynaložila nemalé finančné náklady okrem právneho zastúpenia aj na cestovné náklady, pretože sa konanie vedie v Prešove a sťažovateľka má sídlo aj právne zastúpenie v Bratislave.

7. Sťažovateľka tiež uviedla, že nepodala sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, pretože takúto sťažnosť nepovažuje za účinný prostriedok nápravy, poukazujúc na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. júna 2012 v prípadoch Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike a Komanický proti Slovenskej republike.

8. Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol takto:

„Základné právo sťažovateľa, [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov ako súdu prvej inštancie v konaní č. 21Cb/200/2010 a postupom Krajského súdu v Prešove ako odvolacieho súdu v konaní č. 3Cob/62/2016, porušené bolo.

Porušovateľovi základného práva, Okresnému súdu Prešov sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 21Cb/200/2010 konal bez zbytočných prietahov a rozhodol vo veci.

Sťažovateľovi, [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10 000,- € (slovom desaťtisíc eur), ktoré sú porušovateľia práva, Okresný súd Pezinok a Krajský súd v Prešove, povinní vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu a to spoločne a nerozdielne.

Ústavný súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 415,51 € s DPH na účet jej právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. Margita Lonská, s.r.o. so sídlom Kalinčiakova 25, 831 04 Bratislava, IČO: 36 862 282 a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

9. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu z 13. septembra 2019 vyjadril k ústavnej sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprO 986/2019 zo 7. októbra 2019, ktorý bol ústavnému súdu doručený 10. októbra 2019, v ktorom uviedol:

„K skutkovým tvrdeniam, ktoré uviedol sťažovateľ - [REDACTED] v zastúpení advokátom JUDr. Margitou Lonskou, vo svojom návrhu zo dňa 28.05.2019, nemám žiadne námietky. Vo veci koná ako zákonný sudca [REDACTED], ktorý bol dlhodobo práceneschopný v období od 08.01.2018 do 02.04.2018 a následne od 04.06.2018 do 31.12.2018.

Po návrate sudcu z dlhodobej PN, zákonný sudca vo veci riadne koná, pričom dňa 04.07.2019 vyhlásil rozsudok. Vec sa v súčasnej dobe od 05.09.2019 nachádza na odvolacom konaní na Krajskom súde v Prešove.

Vo vzťahu k tomu, že sudca, ktorému bola predmetná vec pridelená po dobu práceneschopnosti zákonného sudcu, nevykonal v tejto veci úkony, poukazujem na skutočnosť pretrvávajúcej veľkej zaťaženia na oddeleniach, ktoré patria podľa rozvrhu práce do kompetencie zákonného sudcu.

Zároveň Vám oznamujem, že súhlasím s prejednaním veci bez ústneho pojednávania v zmysle ustanovenia § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. “

10. Ústavný súd 10. októbra 2019 zaslal vyjadrenie okresného súdu právnej zástupkyňi sťažovateľky, ktorá ústavnému súdu doručila svoje vyjadrenie 5. novembra 2019, v ktorom oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, a k argumentom okresného súdu uviedla, že „prejednávaná vec nie je zaťažená ani právnou ani vecnou zložitou veci, či rozpornou judikatúrou. Sťažovateľ aj jeho právny zástupca so súdom spolupracoval, zúčastňoval sa každého pojednávania, pričom bydlisko a sídlo kancelárie majú obaja v Bratislave. Pochopiteľne, je ľudsky akceptovateľná choroba a zdravotné problémy zákonného sudcu,

Napriek uvedenému, Ústava zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Všeobecne je štát povinný usporiadať svoj justičný systém tak, aby súdy mohli každému zaručiť právo, aby o jeho záležitostiach týkajúcich sa práv

a záväzkov bolo právoplatne rozhodnuté v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu požuje sťažovateľ svoju sťažnosť za dôvodnú.

Sťažovateľ zároveň oznamuje, že súhlasí s prejednaním veci bez nariadenia ústneho pojednávania a súhlasí aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania. “.

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

12. Na zasadnutí pléna ústavného súdu 16. októbra 2019 bol schválený Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“), ktorý nadobudol účinnosť 17. októbra 2019. V zmysle tohto rozvrhu práve je Mojmir Mamojka (sudca spravodajca) členom tretieho senátu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 7 rozvrhu práce veci, na ktorých prerokovanie boli od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 príslušné prvý senát ústavného súdu alebo druhý senát ústavného súdu v zložení platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 a v ktorých bolo v tomto období vydané rozhodnutie o prijatí návrhu na ďalšie konanie, prerokujú tieto senáty v pôvodnom zložení (platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019). Prvý senát ústavného súdu v rozhodnom období pracoval v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš a Mojmir Mamojka. Vzhľadom na uvedené rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. I. ÚS 314/2019 prvý senát ústavného súdu v takom zložení, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

15. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

17. K základným povinnostiam súdu a sudcu patrí preto aj povinnosť zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník, resp. strana konania obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu do 30. júna 2016 vyplývala z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (najmä z § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1) a s účinnosťou od 1. júla 2016 vyplýva z ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), najmä z jeho čl. 17 a § 157 ods. 1. Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec

bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb a podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

19. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o žalobe o vydanie vecí – hokejových dresov, po pripustení zmeny žaloby z dôvodu zničenia predmetných vecí rozhodovanie o relutárnej náhrade vo výške 1 095,40 € s príslušenstvom, v ktorom je sťažovateľka žalobkyňou. Konanie bolo začaté podaním žaloby 23. júla 2010 na Okresnom súde Bratislava III. Na základe sťažovateľkou vznesenej námietky miestnej príslušnosti bol spis 22. novembra 2010 postúpený okresnému súdu, na ktorom je vec vedená pod sp. zn. 21 Cb 200/2010. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o vydanie vecí, ako aj o náhrade škody tvorí bežnú súčasť agendy všeobecných súdov a v zásade ho nemožno hodnotiť po stránke právnej a faktickej ako zložitú, čo sa vzťahuje aj na napadnuté konanie.

20. Správanie sťažovateľky ako strany konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom,

a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Okolnosťami majúcimi vplyv na plynulosť postupu konania bolo rozhodovanie o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou, pre ktorú bolo zrušené pojednávanie nariadené na 28. apríl 2011 a spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie. Zo súdneho spisu tiež vyplynulo, že sťažovateľka sa nezúčastnila pojednávania nariadeného na 29. november 2011 (konalo sa v jej neprítomnosti) a z dôvodu práceneschopnosti právnej zástupkyne sťažovateľky boli zrušené pojednávania nariadené na 20. november 2012 a 27. október 2015.

21. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bol postup okresného súdu. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

22. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 21 Cb 200/2010 trvá 9 rokov a dosiaľ nie je právoplatne skončené. Druhý rozsudok vo veci bol vyhlásený na pojednávaní 4. júla 2019 z dôvodu podania odvolania však dosiaľ nie je právoplatný a vec sa v súčasnosti nachádza na krajskom súde pre účely rozhodovania v odvolacom konaní.

23. Ústavný súd ďalej zdôrazňuje, že z prehľadu procesných úkonov vykonaných v relevantnom období napadnutého konania vedeného okresným súdom identifikoval niekoľko období nečinnosti. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol absolútne nečinný v období

- od februára 2013 do januára 2014, v ktorom okresný súd nariadený termín pojednávania (21. mája 2013) zrušil z dôvodov na strane okresného súdu (práceneschopnosť zákonného sudcu),

- od januára 2018, keď bol spis vrátený po odvolacom konaní, do januára 2019, keď okresný súd nariadil pojednávanie na 5. marec 2019, ktoré bolo zrušené z dôvodu na strane žalovaného a ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo až 9. apríla 2019. V tomto období bolo

pojednávane nariadené na 4. september 2019 zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu.

24. Ústavný súd tiež konštatuje, že samotné vyhotovenie rozsudku vyhláseného na pojednávaní 19. novembra 2015 trvalo do júna 2016, keď okresný súd predmetný rozsudok doručoval procesným stranám. Neefektívny postup súdu spočíval aj v tom, že okresný súd nedôsledne koncentroval svoj postup pri vedení konania odročovaním pojednávaní bez ukončenia veci rozhodnutím súdu v merite veci, hoci dokazovanie v danej právnej veci možno považovať z hľadiska náročnosti za jednoduché, keďže okresný súd v podstate vykonal dokazovanie len listinnými dôkazmi, výsluchom jedného svedka a výsluchom procesných strán.

25. Ústavný súd už judikoval, že povinnosťou všeobecného súdu je organizovať svoj procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátila strana sporu či účastník konania (m. m. IV. ÚS 341/04). V súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (I. ÚS 19/00, II. ÚS 61/03, IV. ÚS 137/04) ústavný súd preto neakceptuje okolnosť spočívajúcu v existencii práceneschopnosti zákonného sudcu ako okolnosť objektívnu, ktorá by zodpovednosť všeobecného súdu a vzniknuté zbytočné prietahy vylučovala.

26. Na základe uvedeného ústavný súd, zohľadňujúc najmä doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania (9 rokov), ako aj obdobia absolútnej nečinnosti okresného súdu v súhrne predstavujúce takmer dva a pol roka a neefektívnu činnosť okresného súdu, dospel k záveru, že okresný súd vo veci sťažovateľky spôsobil vznik zbytočných prietahov, čím porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

27. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

28. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

29. Hoci ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu porušené, ústavný súd vo výroku tohto nálezu v tomto štádiu konania neprikázal, aby okresný súd vo veci konal bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy, poukazujúc na skutočnosť, že spis napadnutého konania bol s predkladacou správou okresným súdom predložený na rozhodovanie o odvolaní krajskému súdu 5. septembra 2019, a teda okresný súd v rámci svojej dispozície vykonal všetky kroky na dosiahnutie právnej istoty sťažovateľky (bod 4 výroku nálezu).

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie [obdobne § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

31. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľka domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

32. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

33. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, ktoré uplatňuje aj ESLP pri rozhodovaní o spravodlivom finančnom zadosťučinení podľa čl. 41 dohovoru, ktoré priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu.

34. Sťažovateľka požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, ktoré odôvodňuje dĺžkou napadnutého konania, skutkovou a právnou nenáročnosťou predmetu sporu, ktorý sťažovateľku finančne zaťažuje a vzhľadom na hodnotu sporu stráca pre ňu ekonomický význam.

35. Vychádzajúc z doterajšej neprimeranej dĺžky napadnutého konania a prihliadajúc na predmet konania danej právnej veci, ústavný súd konštatuje, že v posudzovanej veci existujú dôvody na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Podľa názoru ústavného súdu konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci zodpovedá priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € (bod 2 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti žiadosti o priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovelo (bod 4 výroku nálezu).

36. V súlade s § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde je okresný súd povinný sťažovateľke priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti nálezu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

VI.

Trovy konania

37. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

38. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľky vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

39. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Vzhľadom na skutočnosť, že vyjadrenie doručené ústavnému súdu 4. novembra 2019 neobsahovalo žiadnu novú argumentáciu, ktorou by sťažovateľka podporila záver o ústavnej neudržateľnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd náhradu trov konania za tento úkon sťažovateľke nepriznal.

40. Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku roka 2018 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky vo výške 980 € (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 163,33 € a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 9,80 €). Sťažovateľke tak patrí ako náhrada trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby v celkovej výške 346,26 €, po zvýšení o DPH v sume 415,51 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

41. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

42. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2020

Jana Baricová

predsedníčka senátu